

«Təsdiq edirəm»

Tədris məsələləri

üzrə prorektor v.i.e:

dos. Zaur Məmmədov

"25" 05 2026-cı il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 6008006 -Sosial iş

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Sosiologiya İşçi proqram LDU-nun Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2022-ci il qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Protokol №1

Kodu: LPF- B02

Tədris ili: II (2026-2027)

Semestr: III

Tədris forması: qiyabi

Tədris yükü: Cəmi 40 saat. Auditoriya saati: 14 saat (8 saat mühazirə, 6 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı : b/m.Nəsirli Vüsal İbrahim oğlu.

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov 21

Məsləhət saati: I gün saat: 16.00-17.00, IV gün saat: 11.00-12.00

E-mail ünvanı: vusalnesirli@gmail.com

III.Təvsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Vahidov F. Ağayev T. Sosiologiya. B., 2005.
2. Əfəndiyev M., Şirinov A. Sosiologiyannəzəri problemləri.B., 2001.
3. Əzimov K. A., Həsənov R. M. Sosiologiya.B., 2003.
4. Şəfiyev Ü. Konfliktologiya: siyasi - sosiolojitehlil. B., 2002.
5. Abbasova Q. Y. Elmin və təhsilin sosiologiyası. B., 2002.
6. Abbasova Q., Hacıyev Z. Sosial-fəlsəfə. B., 2001.
7. Ağayev T. B. Sosiologiyaya dair sxemlər. B., 2002.
8. Xəlilov S. S. Lider. Dövlət.Cəmiyyət.B., 2001.
9. Xəlilov S. S. Təhsil, təlim, tərbiyə. B., 2005.

IV Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V Korekvizit fənlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Sosiologiya kursun məqsəd və vəzifələri, onun bir elm kimi meydana gəlməsi, sosial fikrin təşəkkülü və tarixi inkişaf mərhələləri, insan və sosioloji problemi, siyasi hakimiyyət, siyasi şüur, siyasi ideologiya, siyasi sistem və onun strukturu, demokratiya institutlarının vətəndaş cəmiyyətinin təşəkkülünə göstərdiyi təsir, cəmiyyətdə sosial münasibətlərin həlli yolları, müasir sivilizasiya, global problemlər və sosiologiya ilə bağlı digər məsələlərin tədrisi nəzərdə tutulur.

Fənnin tədrisində məqsəd gənc nəslin əsas aparıcı dəstələrindən biri olan tələbələrin sosial şüurunu inkişaf etdirmək, onlarda sosial münasibətlər və mənafələr haqqında aydın təsəvvür yaratmaq, cəmiyyətin sosial sistemə daxil olan struktur elementləri haqqında onları məlumatlandırmaq və məsələlərin həlli durur.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: 8 saat müəhazirə, 6 saat seminar

№	Keçirilən müəhazirə mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
		Müəhazirə	
1.	Mövzu: Sosiologiyanın predmeti və funksiyaları və strukturu Sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri Cəmiyyətin meydana gəlməsi, sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri Plan: 1.Sosiologiya elminin predmeti və tədqiqat metodları. Sosiologiyanın funksiyaları 2.Sosiologiyanın kateqoriyaları, tədqiqat obyekti. Marksizmin sosioloji nəzəriyyəsinin mahiyyəti və məzmunu 3.Müasir Qərb sosiologiyasının əsas inkişaf mərhələləri. Cəmiyyət, sivilizasiya və sosial münasibətlər anlayışlarının mahiyyəti 4.Sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri. Cəmiyyətin inkişafı və fəaliyyətinin sosial qanunları Ədəbiyyat: [1, 2, 3,5]	2	

	Mövzu: Sosioloji tədqiqatların metodologiyası və metodikası İctimai rəyin sosiologiyası Şəxsiyyətin sosiologiyası Plan: 1.Sosioloji tədqiqatlar və onların növləri.Əsas nəzəri prosedurlar və tədqiqat planı 2.İctimai rəy və onun formalaşmasında təbliğatın rolu. İctimai rəyin funksiyaları təzahür formaları 3.İctimai rəyin formalaşmasında kütləvi informasiya vasitələrinin rolu və əhəmiyyəti. Şəxsiyyətin sosiollaşması və sosial tipologiyası 4.Sosial fəaliyyətin və sosial davranışın mexanizmi Ədəbiyyat: [1, 2, 5,6]	2	
3.	Mövzu: Sosial strukturun sosiologiyası Sosial-ərazi birlikləri. Şəhərin və kəndin sosiologiyası İdarəetmənin sosiologiyası Plan: 1.Cəmiyyətin sosial strukturu və sosial stratifikasiyası.Sosial qruplar və sosial mobillik 2.Sosial-ərazi birliyi anlayışının mahiyyəti.Şəhər sosioloji tədqiqatların obyektidir 3.Kəndin sosiologiyasının xüsusiyyətləri. Sosial idarəetmənin mahiyyəti və məzmunu 4.İdarəetmənin tiplərinin sosial inkişaf təsiri Ədəbiyyat: [3, 7, 8, 9]	2	
4.	Mövzu: Sosial institutların sosiologiyası Ailə və nigahın sosiologiyası Dinin sosiologiyası. Siyasətin sosiologiyası Plan: 1.Sosial institut anlayışının mahiyyəti və məzmunu.Sosial institutların əsas əlamətləri və funksiyaları 2. Təhsil sosiologiyası.Ailə sosial institutdur 3.Müasir dövrdə ailə-nigah münasibətlərinin dialektikası. Dinin sosiologiyasının predmeti və tədqiqat obyekti 4.Dinin sosial funksiyaları 5.Siyasətin sosiologiyası anlayışı,onun predmeti və tədqiqat obyekti.Mədəniyyətin sosioloji təsnifatı və inkişaf qanunauyğunluqları Ədəbiyyat: [2, 4, 5, 8, 9]	2	

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Seminar	
1.	Mövzu: Sosiologiyanın predmeti və funksiyaları və strukturu Sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri Cəmiyyətin meydana gəlməsi, sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri	2	
2	Mövzu: Sosioloji tədqiqatların metodologiyası və metodikası İctimai rəyin sosiologiyası Şəxsiyyətin sosiologiyası. Sosial strukturun sosiologiyası Sosial-ərazi birlikləri. Şəhərin və kəndin sosiologiyası İdarəetmənin sosiologiyası	2	
3	Sosial institutların sosiologiyası Ailə və nigahın sosiologiyası Dinin sosiologiyası. Siyasətin sosiologiyası	2	
	Cəmi:	6 saat	

XI.Fənn üzrə tələblər

Fənn üzrə sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri, cəmiyyətin meydana gəlməsi və sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri, ictimai rəyin sosiologiyası və şəxsiyyətin sosiologiyası və idarəetmənin spesifik sosiologiyası Sosial-ərazi birlikləri, eləcə də ailə və nigahın sosiologiyası və s məsələlərin müqayisəli təhlili aparmaq və araşdırmalarla müxtəlif elmi müzakirələrin yaradılması üçün fikri formalaşdırmaq

XII Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- debat

• - müstəqil iş araşdırma

XIII Fənn üzrə təlim nəticələri

- Sosiologiya elmi, onun obyekti, predmetini ətraflı təsvir edir;
- Həm nəzəri, həm empirik, həm də tətbiqi sosiologiya barəsində əldə edilmiş biliklər sosial işçiyə öz fəaliyyətini daha məzmunlu şəkildə izah edir;
- Sosiologiya elminin metodlarından sosial həyatda istifadə edir;
- Sosioloji araşdırmalarda seçmə metodlardan istifadə edirlər;
- Sosiologiya elmində geniş yayılmış müşahidə, sənədlərin təhlili, fokus qrup, anket sorğusu, müsahibə, ekspert sorğusundan praktik həyatda tətbiq edir;
- Sosioloji araşdırmalarda riyaziyyat elminin metodların istifadə edərək təhlillər aparır

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollektiv sualları

1. Sosiologiya elminin predmeti və tədqiqat metodları
2. Sosiologiyanın kateqoriyaları və tədqiqat obyekti
3. Sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri
4. XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Qərbi Avropa ölkələrində sosiologiya elminin təşəkkülü
5. İctimai rəyin sosiologiyası
6. Şəxsiyyətin sosiologiyası
7. Sosial-ərazi birlikləri
8. Şəhərin və kəndin sosiologiyası
9. İdarəetmənin sosiologiyası
10. Ailə və nigahın sosiologiyası

XVI İmtahan sualları

1. Sosiologiya elminin predmeti və tədqiqat metodları
2. Sosiologiyanın kateqoriyaları və tədqiqat obyekti
3. Sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri
4. XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Qərbi Avropa ölkələrində sosiologiya elminin təşəkkülü
5. Marksizmin sosioloji nəzəriyyəsinin mahiyyəti və məzmunu
6. Cəmiyyətin meydana gəlməsi
7. Sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri
8. İctimai rəyin sosiologiyası
9. İctimai rəy və onun formalaşmasında təbliğatın rolu
10. İctimai rəyin funksiyaları təzahür formaları
11. İctimai rəyin formalaşmasında kütləvi informasiya vasitələrinin rolu və əhəmiyyəti
12. Şəxsiyyətin sosiologiyası
13. Şəxsiyyətin sosiallaşması və sosial tipologiyası
14. Sosial strukturun sosiologiyası
15. Cəmiyyətin sosial strukturu və sosial stratifikasiyası
16. Sosial qruplar və sosial mobillik
17. Sosial-ərazi birlikləri
18. Şəhərin və kəndin sosiologiyası
19. Sosial-ərazi birliyi anlayışının mahiyyəti
20. Şəhər sosioloji tədqiqatların obyekti
21. İdarəetmənin sosiologiyası
22. Sosial idarəetmənin mahiyyəti və məzmunu
23. İdarəetmə və sosial informasiya
24. Sosial institutların əsas əlamətləri və funksiyaları
25. Ailə və nigahın sosiologiyası
26. Dinin sosiologiyası
27. Mədəniyyət və onun funksiyaları
28. İdeoloji münasibətlər və insanların sosial fəaliyyəti
29. Sosial ekologiyanın funksiyaları və vəzifələri
30. Proqnozlaşdırmanın mərhələləri, tipləri və metodları

Sosial iş ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və işçi proqram (Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2022-ci il qərarı ilə təsdiq edilmişdir.) əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (14 may 2026-cı il, protokol № 9).

Kafedra müdiri : dos. K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi : B/m.V.I.Nəsirli